

(10)

מנודה לתלמיד אינו מנודה לרב. וכדאוקימנא לקמן (י"ז א.) בשנודהו לתלמיד לכבודו בלחוד, ומסתברא דהוא הדין שאינו מנודה לחכמים הגדולים ממנו, ונקט אינו מנודה לרב דאע"ג דאמרינן (אבות פ"ד מט"ו) יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלוך, בהא אינו חולק לו כבוד.

רמב"ם הלכות תלמוד תורה פרק ו

(11)

הלכה יב

אע"פ שהמבזה את החכמים אין לו חלק לעוה"ב אם באו עדים שבזהו אפילו בדברים חייב נידוי ומנדין אותו בית דין ברכים וקונסין אותו ליטרא זהב בכל מקום ונותנין אותה לחכם, והמבזה את החכם בדברים אפילו לאחר מיתה מנדין אותו בית דין והם מתירים אותו כשיחזור בתשובה, אבל אם היה החכם חי אין מתירין אותו עד שירצה זה שנדהו בשבילו, וכן החכם עצמו מנדה לכבודו לעם הארץ שהפקיר בו ואין צריך לא עדים ולא התראה, ואין מתירין לו עד שירצה את החכם, ואם מת החכם באין שלשה ומתירין לו, ואם רצה החכם למחול לו ולא נדהו הרשות בידו.

הלכה יג

הרב שנידה לכבודו כל תלמידיו חייבין לנהוג נידוי במנודה, אבל תלמיד שנדה לכבוד עצמו אין הרב חייב לנהוג בו נידוי, אבל כל העם חייבין לנהוג בו נידוי, וכן מנודה לנשיא מנודה לכל ישראל, מנודה לכל ישראל אינו מנודה לנשיא, מנודה לעירו מנודה לעיר אחרת, מנודה לעיר אחרת אינו מנודה לעירו.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות נידוי וחרם סימן שלד

(12)

סעיף טו

מנודה לרב, מנודה לתלמיד. כט (כת) אבל אינו מנודה לשאר החכמים (כ"י בשם הרמב"ם). מנודה לתלמיד שנידה לכבודו, אינו מנודה לרב, ל אבל מנודה הוא לשאר העם (שאינן חכמים. ו) אבל לא לחכמים, אפילו קטנים ממנו (כ"י ממשעות לשון הרמב"ם). כט ודוקא במנודה שלא בפני הרב, אבל בפני הרב, לא אפקירותא היא, ל ואי פליג ליה רביה יקרא, שפיר דמי. (לא) רב שגור דרם ונידוי באזה דבר, לב ואין תלמידו יסלין לעמד במידותיו, אין צריך לקיים) (פסקי מורא"י סי' רכ"ב/רנ"ב).

ש"ך יורה דעה סימן שלד

ל אבל מנודה הוא לשאר העם שאינם חכמים כו'. הוא ממשמעות ב"י והוא מדברי הרמב"ם אבל באמת פשט הש"ס והפוסקים משמע דדוקא לרב אינו מנודה אבל לשאר כל העולם מנודה אפי' לחכמים כמותו וכו' הרב חסדאי ובעל הקונדריסים והריב"ש דמנודה אפי' לחכמים כמותו כל שאינן גדולים ממנו ומביאם ב"י אלא שכתב דמדברי הרמב"ם שכתב כל אדם משמע דאינו מנודה אלא לשאר העם ולא לתלמידים אפילו הם קטנים ממנו מאחר שהם ג"כ תלמידים ולענין מעשה אין בידינו להחמיר יותר ממאי דמשמע מדברי הרמב"ם עכ"ל ולפע"ד אין כדאי בדקדוק זה לפרש כל העם ולא חכמי' כיון שפשט הש"ס והפוסקים לא משמע כן והנך רבנותא דלעיל כתבו בפירוש דאפי' חכמים כמותו חייבים לנהוג בו נידוי וגם הטור כתב דנדויו נידוי לשאר כל אדם וכן משמע בש"ס פרק אלו מגלחין ריש דף י"ז מנודה לתלמיד אינו מנודה לרב לרב הוא דאינו מנודה הא לכ"ע מנודה כו' משמע דלכ"ע מנודה אפילו לחכמים כמותו לבד מרבו וכו' רש"י דף ט"ז סוף ע"א אינו מנודה לרב אבל לכ"ע מנודה וכו' ר' ירוחם נ"ד ח"א אינו מנודה לרב אבל לכל העולם מנודה ונראה שגם דעת הרמב"ם כן ולפ"ז ל"ש ברב שנידה שמנודה לשאר החכמים מיהו נראה [דדוקא] שאם התלמיד הוא ת"ח שראוי לנדות לכבודו וכדלקמן סעיף י"ח.

מתירין לו שכבר קבל דינו כמי שחייב מלקות כיון שלקה ארבעים בין חזר בין לא חזר אין מלקין אותו ⁽¹⁵⁾ ומ"מ הוא שבא לב"ד וביקש שיתירו לו אבל אם זלזל בנדויו ולא חש לבקש שיתירו לו מניחין אותו בנידוי עד שימות ולכשימות סוקלין את ארונו אלא דקשיא לן בהני עובדי דרבי חייא ובר קפרא בנזיפה דרבי למה שהו עצמן ל' יום לנזיפה ולא באו מיד לרבי ויתירם שאם מתירין את הנדוי ע"י פיוס מיד כ"ש הנזיפה וכן מר עוקבא בעובדא דשמואל וההיא איתתא לצורבא מרבנן אמאי לא פייסינהו ולישתרו לאלתר וא"ת הם החמירו על עצמן ואע"פ שפייסו קבלו עליהם הנזיפה משלם כדי להוציא דבר מדעתם ושלא יהא בלבבם שום קנטור עליהם והלא נזיפה בשבעה ממרים גמר לה ואחר כמה פיוסים לא הועיל לה דכתיב אל נא תשת עלינו חטאת [ג] ואע"כ תסגר שבעת ימים י"ל שאני נדוי דמתוך חומר שהחמיר בתחלתו היקל עליו בסופו להתירו מיד ע"י פיוס אבל נזיפה דלא חמירא לא ואע"פ שנזיפת מרים קשה היתה יותר משל נידוי מ"מ כיון דנזיפתה היתה בצרעת אי אפשר לצרעת בלא הסגר שבעה ולא נתברר לי מהו ענין נזיפה אם הוא כעין נידוי או לא לפי שאנו רואין הא דאמר בתענית (דף יב ב) בשאילת שלום שבין אדם לחבירו כבני אדם הנזופים למקום וכן בחולין (דף קלג א) וליקריין לרבא נוזף היה אלמא איכא בנזיפה מניעת הדבור ומניעת שלום ואיני מוצא על שאר הדינים מהו ואפילו יש לומר שאני נוזף לשמים דחמיר מ"מ מנזיפתו של רבי חייא למדנו שלא בא לבית מדרשו של רבי ל' יום אלא מלמד היה לרב בביתו והכי איתא בירושלמי (כלאים פ"ט הלכה ד) הלין תלתין יומין יליף רב מרבי חייא כל כללי דאורייתא ושמתתא דבבלאי ודומה שהוא ענין הכלמה כדכתיב הלא תכלם שבעת ימים כאדם שהוא מוכלם ועומד בביתו ומתחבא מבני אדם ואינו מראה פנים למי שהוא נכלם ממנו ואינו עומד בגלוי הראש שנכלם אצלו וממעט בדיבורו ובשוחקו וממעט בעיסקא כמי שהוא מרוחק מגדול ממנו וצריך שיצטער בעצמו לעיני רואין אבל ריחוק בני אדם ממנו לא ולא באכילה ולא בשתיה ולא בישיבה ולא בשאילת שלום ולא בעטיפה ולא בגיהוץ ותספורת ולא בנעילת הסנדל לא מצינו לו איסור ודומה שהנזיפה אינה צריכה היתר שלא מצינו לבר קפרא ולמר עוקבא שהותרו והא דשלח ליה רבי לר' חייא תא לא מפני שצריך להתרה אלא להודיע שמקצת היום ככולו ועוד משום חיבתו של רבי חייא שהיה מתאוה לראותו והנזיפה אינה צריכה פיוס אלא שהנזיפה שהן נוהגין בעצמם היא עיקר הפיוס:

סימן ח

ח ירושלמי (הלכה א) בימיו דרבי זירא הו מרחיקין ומקרבין אמר להן רבי אילעאי השתא מרחיקין והשתא מקרבין אמר רב אסי חזרו ונמנו לכשיחזרו בהן יהו מקרבין אותן מדקאמר השתא מרחיקין השתא מקרבין מיחזי דהוי מרחיקין ומקרבין לאלתר ואע"פ שלא חזר בו ואני תמיה על מה שנהגו כך ומה היו אומרים בהא דתניא אין נידוי פחות מל' יום ונראה מכאן שהכל תלוי בדעת ב"ד למעט ולרבות בימי נידויו ולהוסיף על הנדוי ולמעט (בימי הנדוי ולרבות) ממה שהיו מרחיקין ומקרבין לאלתר בלא חזרה אלא כך היתה כוונתם בתחלה בשעת הנדוי וכל שכן אם התנו לו ימי הנדוי בכך וכך שמתירין לו הנדוי כשיבא זמן שפסקו לו אלא שגער בהם רבי אילעאי שהיו עושין דבריהם כחוכא ואטלולא והיתה יראתם מתמעט וחזרו ונמנו לכשיחזרו בו יהו מקרבין אותו ולפחות מן הנדוי ולרבות עליה: מה שאמרנו לעיל (סי' ה) ממעשה ברק דשמתיה למרוז דכתיב אורו מרוז שהוא נידוי וקללה כי בלשון ארור יש נידוי וקללה מאי שמתא שם מיתה ושמתיה היא ונידוי לחודיה אין בו קללה אלא אומר בנידוי יהא ובלשון ארור יש נידוי וקללה כדאיתא בשבועות (דף לו א) ומנ"ל דמחרימים כלומר יהא בחרם והוא חומר מאד מן הנדוי ומן השמתא כי יש בו נידוי ויש בו קללה ויש בו איסור הנאה מבני אדם חוץ מכדי חייו בלבד ואין מחרימין אלא על מי שנתקשה לב"ד פעם ושתים כדאמר לעיל מנדין לאלתר ושונין לאחר ל' יום ומחרימין לאחר ששים יום ואם רצו בית דין להחמיר עליו יותר מזה לפי שראו בו קושי האיסור והעבירה מחרימין גם האוכל והשותה עמו והיושב בארבע אמותיו לעיל אורו ארור יושביה ואע"כ מנודה סתם אין אוכלין ושותין עמו ואין יושבין בד' אמותיו חוץ מבני ביתו אשתו ובניו שמתרים עמו ואע"כ האוכל עמו והיושב עמו אין עליו דין מנודה ומותר עד שיחרימו או ינדו בפירוש ומנ"ל דמנודה סתם אין יושבין בד' אמותיו וכל"ש דאין אוכלין עמו מעובדא דרבי אליעזר (ב"מ דף נט ב) שבירכוהו וישב לו רבי עקיבא ברחוק ד' אמות ומנין שאשתו ובניו מותרין לעמוד בתוך ד' אמותיו ממעשה דהורקנוס בנו (סנהדרין דף סח א) שהיה משמשו וחולץ תפיליו ועוד מדבעיא לן במנודה מהו בתשמיש המטה אלמא אשתו מותרת לישיב בד' אמותיו והטעם שכן דעת המנדין שלא למנוע ממנו תשמיש בני ביתו כדאמר בנדרים (דף לט א) מחיותיה לא אדריה ואינו יכול להיות בלא שימוש בני ביתו ועוד נראה לי הא דאמר במנודה סתם שהוא אסור בדיני המנודה דדוקא במנודה לב"ד שהוא מנודה לכל אדם כגון לא אתי לדינא או דלא ציינת דינא או לאפקרותא או לדבר עבירה בין שנידהו ב"ד בין שנידהו כל אדם נידויו שוה בין לעירו בין לעיר אחרת ואפילו לנשיא זהו אסור בכל דין המנודה אבל מנודה לחצאין כגון תלמיד שנדה לכבודו וכן מנודה לעיר אחרת שנדהו לכבודם כיון שאינו מנודה לכל אינו אסור בדיני המנודה אלא שבני אדם מרחיקין אותו כדי לביישו אבל אבילות אין עליו שאין אבילות לחצאין עכ"ל הא דאמרין מנודה לעיר אחרת אינו מנודה לעירו לעירו הוא דאינו מנודה אבל לשאר עיירות מנודה ובהנהו דשוו לדידיה אבל דעדיפי מיניה לא כל זה מדברי הראב"ד ז"ל:

סימן ט

ט א"ר חסדא ונידוי שלנו כנזיפה שלהם ונזיפה דידהו שבעה אבל נזיפה של נשיא ל' יום ונזיפה דידן כמה הוי חד יומא כי ההיא אינתא דהות יתבא בשבילא וקא פשטה כרעה והוי קחליף צורבא מדרבנן ולא איכנע' קמיה אמר כמה חציפא ההיא איתתא אתיא לקמיה דרב נחמן אמר לה מי שמעת שמתא מפומיה אמרה ליה לא אמר לה זיל נהוג נזיפותא בנפשך חד יומא:

סימן י

י [דף יז ע"א] אמר רב הונא תלמיד חכם שנידה לכבודו נידויו נידוי דתניא מנודה לרב מנודה לתלמיד מנודה לתלמיד אינו מנודה לרב לרב אינו מנודה הא לכ"ע מנודה למאי אילימא מנודה למילי שמיא והא כתיב אין חכמה ואין תבונה [ואין עצה] לנגד ה' אלא לכבוד עצמו יאמר רב יוסף צורבא מדרבנן עביד דינא לנפשיה במילתא דפסיקא ליה שברור לו הדין ידיו ומוציא מבעל חובו בעל כרחו ויכול לנדות

שנויי נוסחאות

ה"ו. מתיר הנידוי כ"ה נכמה וכו' וכו' פסד. בשאר דקוסים הנידוי או החרם. ונכ"מ יחיד עומה ע"י שמתח' ולא הוצר מרס. ה"ט. שלשה וכו'. נד"ו של"ד [שם נוי"י לנאטוה] לוחים גדליש הילכות] פקדה כלן אות לון ההלכה והלכה הבלה נוי"ה לוח י ודקוסים שלמרוי לייט כלן חות ט [ולוח מ דולנה].

ומ"ש רבינו ואין מזמנין עליו ולא כוללין אותו וכו' (המוס') [הגהות (ד"י קושט' פס"ו)] נכס הרוקח* שהטעם דכיון שנידוהו מאלתר שינדל מקהל הגולה חס [נ]רפיהו עמהס היכן היא קללתן ומה הועילו בתקנתן אינו ראוי לנרפו שכנר הגדלוהו מאגודתן עכ"ל: ומ"ש רבינו ולא יושבין עמו בארבע אמות גלמד מעובדל ד"י אליעזר נפרק הזהב (נע): שנרכוהו וישנ לו ר' עקיבא נדמוק לרבע אמות ממט: ומ"ש אבל שתה וכו' עד ושוכר נרייחא פרק אלו מגלתי (טו): ומ"ש ואם מת בנידויו פרק אלו מגלתי (טו) ופס"ה עדיות (מ"ו):

ה יותר עליו המוחרם וכו' עד כדי פרנסתו. נרייחא פרק אלו מגלתי (טו):

ך מי שישב וכו'. עס (י). מימרא דרבי יהודה בר שמואל בר שילת: * לית' נדוקס דידן. חו פשו רש"י הניחיה מנהיג ק"י עט [הובא כ"י ק"י טו] ומרס"ו דמ"ס ק"י קג ומרדכי שטעוס רפ"ג ומרס"ו ק"י טב והלורה מ"ב ק"י קל וכו"ה דרש"י ק"י קכח וכ"כ כלנו ק"י קל וכו"ה שבוטל נכס"ה מהלה לודו עמ' רעג. [תיבא מאחר דלתי' נכמתן נ"י שפס"ה אלל כ"ה נהגמי ומרס"ו והלורה וכו"ה ולנו ול"ח].

מקורות וצינונים

ולא כוללין אותו בעשרה מקורו גמל' ובג"י נה"ג הניל ומנון דמחריץ ליה מן נטרול דכמי והוא ינדל מקהל הגולה (נכס"ה) וע"י פשו רבינו [ממרד כללו] ק"י ש"ה ש"ס י"ט עשרה זולתו ומלוא"ה"ג עמ', ובלאו"ה"ג מרס"ו ק"י ל נכס רה"ג כ"ה לנפור להסתל עמו נכס"ה"ג ע"ה. ולא יושבין עמו בר"ה נדריס ה' א מווסקי מתך דלל קיימנא ד"י לוחים (כ"י נתימן). ע"י ה"ל נדריס ה"ל ה"כ"ג [ורכ"ד עס ה"ר] ושפו רבינו הניל, וללו דוקא ישיבה אלל אפי' עמיה [קונדריין] השער הלש"י, וע"ה ד"י לוחים כוז כחירו ויטל חס' ללפקן על מניו] וע"י מחרי [ע"ק טו.] דיש חולקין להקל נכס"ה משמט מדמכ"ז [שפס"ה ה' כג] לזו חרור ישיבה, וע"י רמ"ה נכ"ה"ע ק"י שלד ק"כ. מת בנידויו וכו', ו"י הרמ"כ] [נכרת האדס עין ההסתלה נכס משי מר יהואל] והרש"ל [נכשו"י ח"ה ק"י חסג] דדוקא נמנהה מחמת אלפקירוחא ולל מומת מנון, וכ"ה כבו"ש ע"י פ"ג וכו' שמה ק"י. ומניחין אבן ק"ל ד"י מפרס למ"ק ללו חוקא שוקלין [ששול"ד עדיות פ"ה מ"ו] וכ"ה כ"י ללמד מהקדמות על ה"ר"ף מר"ק טו א, וע"י מחרי נכס"ה י"ט א שחיק כ"ן מ"ה שמינין ללן ללש"י מ"ה ששוקלין. אבן נכ"ס נה"ג הניל ור"מ ור"ף לל"ג אלל גולה"ה וכ"ה נכס"ה"ג עדיות פ"ה מ"ו וכמ"ס שמתוס פ"ה ה"ה. רבצ"ל שאין מספידין [נכ"ה"ע על הוסף דל"ן קודעין עליו ולל מולקין] ע"י פשו רבינו [ה"ר] ק"י שמת עס שמת דדיט כפרה מן הצור ומפרסו הלוחמי נה"ל אלל פ"ה ה"י [וע"ה ע"ין מהלכלן עליו וללן הכיר רבינו רק ד"ן הקסוד] ול"י הרמ"כ נה"ה"ה עס ד"ן המורה נחמד עמל דנכ"ה ע"י ה"ל אלל נכס ה"ה, וע"י רש"י ר"י מרס"ו נכס הגאוסים דל"ן מהלכלן עליו. ואין מלרין [נ"ר"כ דממתין נכ"ה ולל מ' נכ"ה הלשונות ד"ן זה] ולל מנח ה"ר"ע וע"ה ק"י עט"ג דממתין נכ"ה ולל כס"מ [ד"ה ומש"ר ול"ן מונין]. בשם הרוקח שהטעם כע"י ה"י כ"ה נכ"ה ק"י טו נכס רביש' נכשו ק"י קנב. שם (ד"ה ומש"ר ולל יושבין) נכס מעובדא

ז בכמה מחירין וכו' ויחיד מומחה וכו'. נפ"ק דנדרים (ט): יחיד מומחה שרי שמתח. וכוונר ז"ל דהיכל דל"ן יחיד מומחה מחירין ג' הדיקות כמו נכדל [נדרים ע"ה ובכוסו לו:]. ה"ל נדרים פ"ד ה"ה ופשוט רש"י, דהא ינדוי נדר הוא דלמריץ נכ"פ לרבע מיתוח (פ"ה) ענונדל דרבי אליעזר הוצר הגדר:

כתב הראב"ד נכמה מחירין אידיוי וכו', ה"ה זה אינו כן אלל כחשטן המנדין כן לורך המחירין וכחשיבותן ואפשר לו זה כשילע להמירו חו"ן זמן נכדל אלל כשיליס הזמן לו' או יחיד מומחה מחירין אורו א"ר כשנידוהו יחיד ואפילו אינו מומחה על דבר עבירה וכשילס לו הזמן מחירין לו כל שלשה או יחיד מומחה: ויש לתלמיד וכו'. נפ"ק דנדרים (ט): שמת מיתה לא שארי למשרא ינדל נכחחל דרביה ושמתח אפילו נכחחל דרביה:

כתב הרמ"ך ז"ע למה לא הזכיר ללפקירוחא אינו יכול להמיר עד לאחר שלשים יום (מ"ק יו). אפילו יפייס לנעול דיניה וזהו לו להזכיר נמי כי נדוי שלנו כנויפה שלהם (שם) עכ"ל. וי"ל שקודר רבינו שחס פייס לנעול דיו מחירין לו מיד והכי משמע נפ"ק דמולין (י"ה) גבי ההוא ענחא [ל"ה סך ככ"ה קמי רבא בר חננל וכ"פ אלו מגלתי (י): גבי ההוא ענחא] * לחתפקר נכ"כ טובי נר מחנל:

ט שלשה שנידו וכו'. פרק אלו מגלתי (י). אמר רבינו הלכתה ה"י תלחל דמשתמי לחו ז"י תלחל * המוסר טפס עמ"ה מ"ס מ"ה הובל נכ" הליקוטיוס.

ואין מזמנין עליו. ולא כוללין אותו בעשרה לכל דבר שצריך עשרה. ולא יושבין עמו בארבע אמות. אבל שונה הוא לאחרים ושונין לו. ונשכר ושוכר. ואם מת בנידויו בית דין שולחין ומניחין אבן על ארונו, כלומר שהן רוגמין אותו לפי שהוא מובדל מן הציבור. ואין צריך לומר שאין מספידין אותו ואין מלרין את מטתו: ה יותר עליו אבל שונה הוא לעצמו כדי שלא ישכח תלמודו. ואינו נשכר ואין נשכרין לו. ואין נושאין ונותנין עמו. ואין מתעסקין עמו אלא שלשים יום ולא ביקש להתירו מגדן אותו שנייה. ישב שלשים יום השגת הראב"ד ה"ו. בכמה מחירין הנידוי או החרם בשלשה אפילו הדיורות ויחיד מומחה מחיר הנידוי לבדו. ה"ה זה אינו כן אלל כחשטן המנדין כן אלל כחשטן המנדין לו יחיד מומחה על דבר עבירה וכשילס לו הזמן מחירין לו כל שלשה או יחיד מומחה אלל נידוהו רביס לריכ"ן רביס כמותן להמירו.

הגהות מיימוניות

אלל נעילת הקדל רב אלס [מ"ק לרע"ו ע"ג] נכס שהוא מוסר והרש"ד נכס שהוא אסור וכן הכ"ס הר"ה עס [ע"ן עטו ז"ל (ק"י שלן ע"ה)]:

מגדל עזו דעוט אמר וטוט שרי, כ"י המפרשים לוחו [ע"י ט"ס] מנוסח ל: ורש"י ח"ה ט"ק [שם] טוט מלשון מין וחשטן כמו טע נכפתי שמיס עומדים בשנים לרכ"ד ז"ל והמפרשים לוחו [כ"י] ורש"י מלשון מקישה כדלמריץ עגלמח [ע"י מגד"ע שופר פ"ג ה"ר] ג' טוטיץ' מן עומדים בשנים ר"מ ז"ל, ומה שקיבל פסק ולל וללו דנבי לנהיס פייס הם, ולר"מ ז"ל דמיא שפיר למאי דלמריץ עגלמח נפקין שפירו דמר ושרו ומפקין שפירו דמר ולפירו, ונרלש השעס (פ"ה) גבי מי מתייל נמי אמריץ ככר נכמע הקרן כיננה, ול"ן לר"ך למר שהנדי הוא טגנן ט כפוסר:

הגהות הרמ"ך ה"ו. בכמה מחירין הנידוי וכו'. ז"ע למה לא הזכיר ללפקירוחא אינו יכול להמיר עד לאחר ל' יום אפילו יפייס לנעול דיניה (מ"ק טו), והיה לו להזכיר כמו כן נידוי שלנו כנויפה שלהם (שם):

הג"ה ק"י טפ"ג כ"ד ועל"ה עס (ע"ה): ולא כוללין אותו כו'. ענ"ה"ס ק"י כ"ה [מ"ר] שם כמז חזיה לטון נידוי שנכדלן ממנו כמ"ס נכ"ד דכ"ה י"ט כ"י כמדומה שפניכין כו' ומתמנדין נכס דוחה [ר"ס מודיע] רימוק פאזכמה עס: [ק"י שלן פ"ק ע, ט]. ה"ו. ישב ל' יום כו'. [ענכגרי"ה פסח"ה]. ה"ו. בכמה מחירין כו' בשלשה אפי' הדיורות. כן משמע נדרים כו' כ' ופשיעל דלל ממר מנדל וכמ"ס וע"ין עס: ויחיד מומחה כו'. גמ' עס:

מקורות וצינונים

פ"ו ה"ה וה"ה ונדרים פ"ד ה"ה. אפי' הדיורות כ"ד השלמות ע"י קל דלפי קטניס מהמנדין (העמ"ס עס לוח י) וע"ה עס ע"י ל ונכס"ה"ע עס לוח י"ב וענלמ"ה שטעוס פ"ו ה"ה. ויחיד מומחה נכ"ה מקומות ה"ל כמז פכס מוסק, עלמ"ה שטעוס עס ה"ה דלל נעיקן פטור, וע"י פיה"מ ככוח פ"ד מ"ג פ"י מומחה. ויש לתלמיד וכו' ואפי' וכו', ללפוקי שטעוס או נדר שפטי רש"י ככ"ה שטעוס פ"ו ה"ה. במקום הרב ע"י לעל פ"ה ה"ג. רבצ"ד, זה אינו כן ע"י טור פ"י ע"ה. שם, כחשטן המנדין וכו' וכחשיבותן וכ"כ הלשכול [פ"ג ק"י מו] והרש"ל [מ"ק פ"ג ס"ז] כמז גלון וכן כפי ללמד מהקדמות על ה"ר"ף [מ"ק טו]: נכס רש"י, וכ"י ה"ר"ע"ה ע"י למ"ק ומכשו"ר ע"י ק"י, וכ"י ר"ב"ש פ"י קלמ, וע"י פשו רבינו ע"י שמת דקט נכשו"ר ל' אמר שלפוסר אינו לא יפקן לכס להמירו לנדכס. רמ"ך, ולפקירוחא אינו וכו', ענכגמי לוח ז וע"ה עס ק"י. שם, והי"ל להזכיר וכו' כנויפה שלהם ככ"ה עס ד"ה כ"ה הוסף והכמיט רבינו מיסה דיקן מד יומל ופל נעיל ל' יום ולל דינמי למה, ובכוסו לו, ד"י עס ק"י. כס"מ (ד"ה נכמה), דהא נידוי נדר ה"ה ל' ה"ר' נדרים מ ד ד"ה ושמתח